

Kavakos, Rundfunk- Sinfonieorchester Berlin & Jurowski —*Concert per a violí* de Brahms

Palau 100

Dimarts, 30 de novembre de 2021 – 20 h

Sala de Concerts

Amb el patrocini de:

Amb el suport de:

Membre de:

Programa

Leonidas Kavakos, violí

Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin

Vladimir Jurowski, director

I

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Obertura de *Don Giovanni*

Johannes Brahms (1833-1897)

Concert per a violí en Re major, op. 77

Allegro non troppo

Adagio

Allegro giocoso, ma non troppo vivace - Poco più presto

II

Franz Schubert (1797-1828)

Simfonia en Do major, D. 944, “la Gran”

Andante - Allegro ma non troppo

Andante con moto

Scherzo. Allegro vivace

Finale. Allegro vivace

Durada aproximada del concert: primer part 45 minuts | pausa de 20 minuts | segona part 48 minuts.

#clàssics

RECEPTA ORIGINAL DEL 1876

100% INGREDIENTS NATURALS. SENSE SULFITS AFEGITS, NI ADDITIUS, NI CONSERVANTS

Estrella Damm en recomana el consum responsable. 5,4°

Poema

Individual

El vent ignot,
sap que se l'escolta?

Espetega contra les finestres
i, contra elles,
en cerca el reflex.

Aquesta és la traça del vent
i cadascú neix amb una virtut

Seguir llegats.
Invocar petjades.
Construir organismes.
No morir mai.

Anna Gual

Lenigma del microbi
Ameba (2020)

Comentari

La importància que Wolfgang Amadeus Mozart va donar a la introducció lenta de l'obertura de *Don Giovanni* –*dramma giocoso* en dos actes amb llibret de Lorenzo Da Ponte a partir del mite de Don Joan–, revela l'absoluta genialitat del seu pensament operístic. En iniciar l'obertura amb un moment clau en l'acció de l'òpera – l'ombrívola i amenaçadora entrada en escena del comanador–, l'atmosfera nocturna i la tensió dramàtica generada atrapen amb força l'espectador i estableix una singular relació amb el material temàtic que apareixerà al llarg de l'òpera. El prodigiós contrast entre el to dramàtic de l'“Andante” inicial i la transició al “Molto allegro en Re major” –la seva lleugeresa melòdica i vitalitat rítmica reflecteix el caràcter *giocos*–, il·lumina aquesta obertura imponent.

Johannes Brahms va ser un romàntic solitari –des de la seva joventut el seu lema va ser “Lliure, però solitari”– capaç d'expressar els seus sentiments més íntims amb contenció, però també amb brots de passió i un lirisme intens controlat per la lògica, la solidesa estructural i el domini tècnic de la seva escriptura magistral. I el *Concert per a violí i orquestra en Re major, op. 77* és una obra ideal per conèixer els afectes i les emocions que van marcar la vida d'un home infeliç en l'amor, que va viure quaranta anys enamorat apassionadament de Clara Wieck, la dona del seu mentor i amic Robert Schumann. Wieck, una de les grans pianistes del seu temps i també compositora, encarnava el seu ideal de dona i mare. Després de la mort de Schumann, Clara va consagrar la seva vida als seus fills i a la difusió del seu extraordinari llegat. Brahms, que ja mai seria feliç en la seva vida sentimental, va renunciar a l'amor per crear en solitud; en la seva música apunta la melancolia, la tendresa, la nostàlgia i l'amargor per aquest amor impossible.

L'amistat amb un dels violinistes més llegendaris de la història, l'hongarès Joseph Joachim, i la seva fascinació pel virtuosisme i l'art de la improvisació dels violinistes gitanos van ser determinants en la creació d'aquest *Concert*, que comparteix la tonalitat de Re major amb els grans *Concerts* de Beethoven i Txaikovski. Quan Joachim li va demanar que escrivís un concert per a violí, el 1878, inicialment va refusar l'encàrrec al·legant que no dominava a fons la tècnica violinística. Coneixia la fama del llegendari solista, sempre disposat a corregir el treball dels compositors si no acceptaven les seves idees a la recerca del major lluïment, però al final va acceptar el repte en el marc d'una amistat i admiració recíproques en la qual no van faltar discussions, desacords i reconciliacions.

Brahms, que va rebutjar aviat el projecte inicial de concert en quatre moviments, apreciava els savis consells de Joachim, encara que a vegades les seves idees xoquessin obertament amb les seves pròpies intencions i només va acceptar una mínima part de les correccions reclamades pel solista, que va estrenar el *Concert* l'1 de gener de 1879 amb Brahms dirigint l'Orquestra de la Gewandhaus de Leipzig.

Joachim considerava la part del violí tan endimoniada com poc propícia al lluïment. Davant el majestuós alè simfònic que batega en la partitura, el director Hans von Bülow va manifestar que Brahms havia escrit un *Concert* en contra del violí, però sense adonar-se que, com s'esdevé en el *Concert* de Beethoven, el determinant és precisament el tracte d'igual a igual en el marc d'un principi d'oposició dramàtica entre dues forces, el solista i l'orquestra.

La recerca de l'equilibri, la fusió dels instruments amb l'orquestra, l'ús del color com a arma expressiva, el lirisme ardent i el vigor rítmic s'imposen en una escriptura de detalls i matisos sorprenents. L'extensa introducció orquestral que obre el monumental "Allegro non troppo" inicial estableix l'atmosfera romàntica del moviment. El violí fa la seva entrada amb una energia impressionant en un passatge que equilibra l'exposició orquestral abans d'interpretar el bell i líric tema principal.

El vigor, els accents incisius, els recessos lírics i l'eloqüència del violí exigeixen al solista un virtuosisme màxim, però també una sensibilitat especial per recrear passatges d'una immensa bellesa; l'“Adagio”, amb el primer tema confiat al vent-fusta i exposat amb delicadesa per l'oboè, és un prodigi de serenitat i inspiració melòdica que reserva al violí una dolça i eloqüent expressivitat. Brahms il·lumina l'“Allegro giocoso, ma non troppo vivace” amb una vitalitat rítmica i una brillantor que mostren la seva fascinació per la música romaní i el talent dels grans violinistes gitanos. Aquesta inspiració, a la recerca d'un virtuosisme natural i electritzant, anima el tema rondó d'aquest brillantíssim moviment final.

Les *Simfonies* de Franz Schubert van ser pràcticament desconegudes pels seus contemporanis –només la *Cinquena* i la *Sisena* van ser interpretades en audicions privades– i el seu corpus simfònic, que no va arribar a ser publicat fins a mig segle després de la seva mort, culmina amb la *Novena Simfonia, en Do major, D. 944, “la Gran”*, acabada probablement l'estiu del 1826. Les proporcions d'aquesta partitura i les seves dificultats tècniques van espantar els seus contemporanis. Schubert va intentar-ne l'estrena, sense èxit, a la vienesa Societat d'Amics de la Música, a la qual pertanyia, però solament va aconseguir que li acceptessin la dedicatòria i els honoraris. Redescoberta per Robert Schumann, va ser estrenada el 21 de març de 1839 a la Gewandhaus de Leipzig sota la direcció de Felix Mendelssohn.

La rica orquestració, la bellesa melòdica i el color típicament schubertià aconseguixen la seva màxima plenitud en aquesta extensa *Simfonia*, la més ambiciosa en la forma, la durada i el contingut. Schubert hi condensa el seu univers sonor particular, capaç de l'alè dramàtic més poderós, la dolçor més commovedora i el lirisme més intens.

El primer moviment reprèn l'estructura lent-ràpid tan típica del Classicisme, però amb una fisonomia sonora radicalment diferent. Un dels tresors de la *Simfonia* és el segon moviment, un “Andante con moto” que meravella per la dolçor de la melodia que exposa l'oboè, i després segueix la seva ruta a ritme de marxa en un viatge il·luminat per l'esperit del caminant, tan estimat per Schubert, des de la calma al més intens lirisme. L'“Scherzo”, ple de contrastos, té el caràcter de dansa amb llaços amb la tradició més popular, tant present al seu llenguatge, mentre que el poderós “Allegro vivace” que tanca la *Simfonia* és un moviment de vitalitat exultant.

Javier Pérez Senz, *periodista i crític musical*

Palau de la Música Catalana

Nadal al Palau

Del 13 de desembre
al 18 de gener

Més informació
i venda d'entrades
a www.palaumusica.cat/nadal

Dilluns, 13.12.21
Cantates i himnes de Nadal
de Bach

Dijous, 16.12.21
L'enfance du Christ de Berlioz
amb John Eliot Gardiner

Dissabte, 18.12.21
Festival de valsos i danses

Diumenge, 19.12.21 | Diumenge, 09.01.22
Bandes sonores
de John Williams

Dimarts, 21.12.21
La Grande Chapelle &
Escolania de Montserrat

Dissabte, 25.12.21 | Dissabte, 08.01.22
El trencanous de Txaikovski

Diumenge, 26.12.21
Concert de Sant Esteve

Dissabte, 01.01.22 | Diumenge, 02.01.22
Concert d'Any Nou amb valsos
de la família Strauss

Visites, concerts per
a famílies i molt més!

Biografies

Leonidas Kavakos, violí

© Marco Borggreve

Reconegut mundialment com un artista d'una qualitat extraordinària, és aclamat per una tècnica inigualable, juntament amb una musicalitat i integritat de les seves interpretacions, que constitueixen la base del seu art captivador. Treballa amb les millors orquestres i directors del món i actua en recital a les principals sales i festivals d'arreu.

Col·labora amb les filharmòniques de Viena i Berlín, Royal Concertgebouw Orchestra, London Symphony, Gewandhausorchester de Leipzig, Staatskapelle de Dresden, Bayerischen Rundfunks, Münchner Philharmoniker i Budapest Festival, a més de l'Orchestre de París, Accademia Nazionale di Santa Cecilia i Filarmonica della Scala.

Més recentment s'ha forjat un sòlid perfil com a director i ha liderat la New York Philharmonic, les simfòniques de Houston i Dallas, la Gürzenichorchester, Wiener Symphoniker, Philharmonique de Radio France, Chamber Orchestra of Europe, Maggio Musicale Fiorentino, Filarmonica Teatro La Fenice i la Simfònica Nacional de Dinamarca.

Aquesta temporada 2021-22 és artista Perspectives al Carnegie Hall, i hi ofereix una sèrie de concerts amb les principals orquestres nord-americanes, en recital amb Yuja Wang, i amb els seus companys habituals Emanuel Ax i Yo-Yo Ma. És artista resident de Radio France a París, on actua com a solista i dirigeix l'Orchestre Philharmonique de Radio France i l'Orchestre National de France. Va inaugurar la temporada de la Royal Concertgebouw Orchestra amb un concert a l'aire lliure i ha estrenat un concert compost per a ell per Unsuk Chin amb la London Symphony i Simon Rattle, que també estrenarà als Estats Units amb la Boston Symphony i Andris Nelsons i amb el mateix director a Alemanya amb la Gewandhausorchester de Leipzig. Igualment, la seva agenda inclou dues extenses gires per l'Àsia amb el retorn amb la Simfònica NHK de Tòquio amb Herbert Blomstedt i la interpretació de les tres *Sonates* de Brahms a la Ciutat de l'Òpera de Tòquio. A més, dirigirà per primera vegada la Israeli Philharmonic Orchestra.

Enregistra en exclusiva per a Sony Classical. Entre els recents llançaments del 250 aniversari de Beethoven té el *Concert per a violí*, que va dirigir i interpretar amb la Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks i la reedició del seu àlbum del 2007 amb la integral de les *Sonates* de Beethoven amb Enrico Pace, pel qual va ser nomenat instrumentista Echo Klassik de l'any. Aquesta temporada Sony Classical llançarà la sèrie completa de *Sonates i Partites* de Bach per a violí sol.

Nascut i criat en una família de músics a Atenes, anualment imparteix una classe magistral de violí i de música de cambra a la capital grega que atreu violinistes i conjunts d'arreu del món.

Toca amb un violí Stradivarius "Willemotte" del 1734.

Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin

© Simon Pauly

Durant molts anys la Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin (RSB) ha ocupat una posició de primera línia reconeguda internacionalment entre les orquestres de la ràdio del país i de les millors de Berlín. La tardor del 2017 Vladimir Jurowski en va assumir el càrrec de titular i director artístic. I Karina Canellakis assumí el de directora convidada principal des del 2019.

La història de l'orquestra es remunta a la primera *Hora musical* de la ràdio alemanya des de l'octubre del 1923. Els antics directors principals, entre els quals Sergiu Celibidache, Eugen Jochum, Hermann Abendroth, Rolf Kleinert, Heinz Rogner, Rafael Frühbeck de Burgos i Marek Janowski, també van donar forma a un conjunt que ha suportat les vicissituds de la història alemanya al segle XX.

La formació ha esdevingut una de les més importants orquestres per a la trajectòria de joves directors destacats de l'escena musical internacional: Andris Nelsons, Yannick Nézet-Séguin, Vasily Petrenko, Jakub Hrůša, Alain Altinoglu, Omer Meir Wellber, Lahav Shani i Nicholas Carter. Molts dels quals han fet el seu debut a Berlín amb l'RSB i hi han tornat com a convidats habituals.

Des del 1923 importants compositors contemporanis han pujat al podi de l'orquestra o han interpretat les seves pròpies obres com a solistes: Paul Hindemith, Arthur Honegger, Darius Milhaud, Serguei Prokófiev, Richard Strauss, Arnold Schönberg, Igor Stravinsky, Vladimir Vogel, Kurt Weill i Alexander Zemlinsky, i més recentment Krzysztof Penderecki, Peter Maxwell Davies, Friedrich Goldmann, Berthold Goldschmidt, Siegfried Matthus, Matthias Pintscher, Peter Ruzicka, Heinz Holliger, Jörg Widmann, Thomas Adès i Brett Dean. Així mateix, recentment el càrrec de compositor resident ha estat ocupat per Brett Dean i Marko Nikodijević. La temporada 2021-22 Jelena Firssowa dona la seva música a l'RSB, és la compositora convidada de l'RSB.

Tots els seus concerts simfònics són retransmesos per ràdio gràcies als seus estrets vincles amb la Deutschlandfunk i Rundfunk Berlin-Brandenburg. La seva col·laboració com la ràdio alemanya continua donant bons resultats quant a registres discogràfics. Amb un projecte iniciat el 2015 es va obrir un nou capítol sota la batuta de Vladimir Jurowski, amb quatre enregistraments actualment en producció. Des de fa més de cinquanta anys l'RSB ha estat habitualment convidada a tocar al Japó i Corea, així com en festivals alemanys i europeus i en centres musicals de tot el món.

Vladimir Jurowski, director

© Robert Niemeyer

És director titular i artístic de l'Orquestra Simfònica de la Ràdio de Berlín (RSB) des de la tardor del 2017. Anteriorment va ser, entre altres càrrecs, primer director musical de la Komische Oper de Berlín (1997-2001) i director musical del Festival de Glyndebourne (2001-2013). El 2003 va ser nomenat director principal convidat de la London Philharmonic, i director titular des del 2007 fins a l'estiu del 2021.

També ha estat director artístic de l'Orquestra Simfònica Acadèmica Estatal Ievgueni Svetlanov de la Federació Russa fins a l'estiu del 2021, director artístic del Festival Internacional George Enescu i artista principal de l'Orchestra of the Age of Enlightenment. Col·labora habitualment amb la Chamber Orchestra of Europe. Al principi de la temporada actual, 2021-22, ha assumit un dels papers més prestigiosos de la vida musical alemanya. A més del seu compromís amb l'RSB és el director general musical de la Bayerische Staatsoper.

Reclamat arreu del món com a director convidat, ha dirigit les principals orquestres occidentals, incloent-hi les filharmòniques de Berlín, Viena i Nova York, així com la Royal Concertgebouw Orchestra d'Amsterdam, les orquestres de Cleveland i Filadèlfia, simfòniques de Boston i Chicago, Tonhalle de Zuric, Staatskapelle de Dresden i Gewandhausorchester de Leipzig. Ha estat convidat a dirigir als BBC Proms, Musikfest de Berlin i als festivals de Dresden, Lucerna, Schleswig-Holstein, Grafenegg i al Festival Rostropóvitx. Amb l'RSB, aquesta temporada 2021-22 visitarà Budapest, Espanya, Hongria i Austria.

El primer CD conjunt de Jurowski i l'RSB va ser publicat el 2015 amb la *Simfonia núm. 3* de Schnittke i va esdevenir una veritable fita. El 2017 van llançar un àlbum amb música de Strauss i Mahler i un CD de *Concerts per a violí* de Britten i Hindemith amb Arabella Setinbacher. El 2020 es va publicar l'enregistrament de *La canço de la terra* de Mahler, un àlbum aclamat per la crítica i el 2021 la *Simfonia alpina* de Strauss.

Ha rebut nombrosos premis de prestigi, tant per les seves fites artístiques com discogràfiques. Va ser nomenat director de l'any el 2018 en els Premis de la Música de la Royal Philharmonic Society. El 2016 va ser investit doctor *honoris causa* pel Royal College of Music de Londres. El 2020 va rebre l'Orde al Mèrit Cultural del president de Romania com a reconeixement per la seva tasca com a director artístic del Festival George Enescu.

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms Group – Fundació Antiques Caixes Catalanes - BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímica – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Morera Casablanques S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Marta Barnes – professor Rafael I. Barraquer Compte – Mariona Carulla Font – Lluís Carulla Font – Carlos Colomer Casellas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarissas – Maria José Lavin Guitart – Anna Saura Miarnau – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – M^a. del Carmen Pous Guardia

També et pot interessar...

Palau 100

Dijous, 16.12.21 - 20 h

Sala de Concerts

Cor Infantil de l'Orfeó Català (Glòria Coma i Pedrals, directora)

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana (Simon Halsey,
director artístic; Xavier Puig, director principal)

Monteverdi Choir

Orchestre Révolutionnaire et Romantique

John Eliot Gardiner, director

H. Berlioz: *L'enfance du Christ*

Preus: de 25 a 150 euros

Palau 100

Dijous, 27.01.22 - 20 h

Sala de Concerts

Orchestra Filharmònica de La Scala

Riccardo Chailly, director

F. Mendelssohn: *Simfonia núm. 4, "Italiana"*

G. Mahler: *Simfonia núm. 1, "Tità"*

Preus: de 25 a 150 euros

Palau 100

Dimecres, 11.05.22 - 20 h

Sala de Concerts

Charles Castronovo, tenor
Ludovic Tézier, baríton
Orfeó Català (Pablo Larraz, director principal; Simon Halsey,
director artístic)
Orquestra Filharmònica de Luxemburg
Gustavo Gimeno, director

O. Messiaen: *Les offrandes oubliées*

O. Messiaen: *Hymne*

G. Puccini: *Messa da Gloria*

Preus: de 20 a 80 euros

An abstract painting featuring vibrant, wavy lines in shades of blue, orange, and white, creating a sense of movement and depth. The background is a deep, solid blue.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

